

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer n. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszor 4 kr., minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 10-kén 1862.

(D) Daczára annak, hogy a bécsi hivatalos újság meglehetősen nyersen visszautasította a Velence átengedéséről híreket, az európai lapok nem szünnék meg hirdetni azt, hogy Velence csakugyan át fog engedtetni Olaszországnak, s Ausztria közvetlenül Herculovínában s közvetlenül egy másodszerűség felállításával Mexikóban kapna kárpótlást.

Megvalójuk, hogy mi valamint elejétől fogva nem adtunk, úgy most sem adunk hitelt annak, hogy Ausztria Velence felett alkudozásba bocsátkoznék; sőt ámbár magunk részünkről csak örvendenénk azon, ha az olasz egység vérontás nélkül kivívhatná magát, s Európa közepén annyi apró erőtelenséget uralkodás helyett egy jóvalvaló királyság lehetne felállítható: mind a mellett a nagyhatalmak méltóságával, s általában a souveraineknek népeik iránti tartozásai is ellenkezőnek látjuk azt, mint elvet, hogy egy legitim monarchia csereberélje országait.

Megtörtént igaz, hogy századunk legnagyobb hódítója árucikk gyanánt nézte a meghódított tartományokat; tudjuk, hogy első Napoleon jó pénzért adta el az amerikai köztársaságnak Louisianát, Californiát stb., de ez fegyveres szerzemény lévén, a szerző tetszése szerint bánhatott el velők; egészen más azonban oly uralkodók joga, a kik birodalmakat örökölték. Azoknak fenn- és összetartására az uralkodók már erkölcsileg is kötelezve vannak, s azok felett szabad rendelkezési joguk a jus gentium-nál fogva nem lehet.

Egy tartományt egy uralkodó három képen adhat fel:

a) Ha a tartomány fellázad és uralkodóját elűzvé, sorsa felett ő maga határoz, a mint tett Belgium, midőn külön országgá szakadt, s új királyi házat alapított.

b) Ha egy uralkodót, más hatalmasság megtámad, legyőz vagy vele békét köt, s így országa bizonyos részeit tőle elhódítja, a mint elhódította Törökország az oláh fejedelemséget, Bulgariát, Szerbiát stb. a magyar királyságtól; s legutóbb Lombardiát békekötés fejében elvette Napoleon Ausztriától.

c) Ha hosszas háborusodások után európai congressusok, mint az emberiség tribunáljai, itélnek a felett, hogy bizonyos országok vagy birodalmok új alakításokon menjenek át; a mint láthatók legutóbb az 1815-iki európai congressus eredményeképp az európai uralkodó házak nagyszerű osztozását e földterületen.

Ezek az ország-átállítások szokott esetei; mindenütt a kard joga, az erőszak kényszerítése egyedül bonthatja fel az addigi viszonyokat, jöjjön ezen erőszak vagy a néptől, vagy valamely hadfolytató hatalomtól, vagy több álladalom fenyegető közvéleményétől, ebből kifejezett nép- vagy nagyhatalmi congressusok elhatározásától, kik határozatukat egyesített fegyvererővel érvényesíteni képesek.

De hogy egy dynastia saját koronája alatti ország felett alkudozásokat tehessen, az ellenkezik méltóságával s ha ez most Velencezéval az olasz kérdés népszerűségénél fogva a közvélemény jóváhagyása mellett is történnék meg: oly elv lenne általa elfogadva, a mely minden állami jogfogalmat félredobna; és éppen oly joggal tehetné az osztrák császár, hogy Csehországot odaadja Poroszországnak cserében Posenért, vagy a Dunán túli Magyarországot cserében a törököknek az új Romániáért.

Azt mondják erre, hogy hisz ily igazságtalanságnak elég controlleriája a suffrage universel! Mert újabb divat szerint minden ily átengedés a nép szavazata által igazoltatik, s csak azután lesz érvényes. Ámde a népszavazat olyan köpeny, a melyet tetszés szerint forgathatni akár merre.

Mi az államkérdésekben illetékes és döntő szavazatra képesnek csak is a népképviselőt láthatjuk, hol arra képzett, s magasabb belátással s megfontolással bíró államférfiak döntenek; de maga a tömeg közvetlenül az általa alaposan nem értett magasabb kérdéseket hogyan határozhatja el?

Fegyveres erő nyomása alatt, midőn ez egy ország jogát el akarja tiporni, az ország intelligenciáját terrorizálhatja igen könnyen; ekkor a fegy-

verek ura lecsódi a mezei munkásokat, s a juhok és sertések pásztorait, kezükbe adja a szavazat-cédulákat, melyeket a szavazók semmi nemzetsége se tud elolvasni. Mit tudják ők, mit cselekszenek, kivált ha még jól fel vannak borozva, pálinkázva. Eladják hazájokat öntudatlanul.

A józan okosság és az évezredes politikai gyakorlat szerint a nép szavazati joga sohasem gyakorlatot a magasabb államkérdések irányában más-kép, mint a népképviselőinek megválasztása végett, kik azután, mint a népközvélemény kifolyásai, józan belátásuk szerint határoztak; csak a caesarismus használta egy párszor Rómában s Franciaországban a népszavazatot az értelmiség kijátszásával saját céljai elérésére; de soha az emberiség el nem ismerte ezen tribunal valódi illetékességét.

A társadalomnak egy biztos alapja van, a történelmi jog, és az alkotmányosság. Egy uralkodó tartozik koronája történelmi területét védeni. A nagyhatalmaknak volna joga a népek mellett felszólalni, ha legalis szabadságukban elnyomatnak; de arra kényszeríteni valamely uralkodást, hogy országait áruba bocsássa, ezt tenni nem lehet.

Ily esetet mulhatlanul vagy forradalomnak, vagy beütésnek, vagy pedig egy nagy európai tribunál kényszerítésének kellene megelőzni.

Tehát nézetünk szerint ha Velenczét elakarják venni Ausztriától, mulhatlanul meg kell hogy támadják Ausztriát. Ha e támadás a birodalmat veszélyel fenyegeti, nem kedvezvén a hadszerencse: akkor aztán békekötések alapján megtörténhetik e tartomány feladása vagy elcserelése.

Vagy ha csata nélkül akarnak dönteni, úgy egy európai congressus kell, mely a kérdésben forgó ország, vagy terület valódi közvéleményével tisztába jöve változtassa meg az addigi állapotot.

E nagy tribunál előtt akármelyik nagyhatalmasság meghajolhat compromissio nélkül; mert ezáltal saját alattvalóinak s az emberiségnek használ, elkerülvén egy világháborút.

Ily utakon hihető, hogy Ausztria valaha feladja Velenczét, s fogad el kárpótlást érte; de hogy egy két uralkodó, valamely ország felett, mint saját dominiuma felett szeszélye szerint alkudozzék, ez még régen sem ment, midőn a legtöbb ország az uralkodók hűbéri birtoka volt; annál kevésbé menne most, midőn a népek és uralkodók közt csaknem minde-nyütt kölesönös kötelezettségek fejlettek ki.

Lehet követelni fegyverrel fenyegetés mellett is, hogy Kurhessen fejedelme adja vissza népének elerőszakolt constitutióját; de például azt követelni, hogy adja át fejedelemségét Poroszországnak cserében Schleswig-Holsteinért, azt kívánni nem lehet. Jogosabb az, a mit ily esetben a háboru végezhetne.

Éppen ezért, mi általában nem hiszünk, hogy a velencei kérdést meg lehessen oldani háboru vagy congressus nélkül úgy, hogy Ausztria lemondjon arról.

Azért mi, ámbár Olaszország szerencsés kifejlődését, szívünk szerint óhajtuk, de az európai állam-jogfogalmak természetét megfontolva nem hiszünk, hogy Ausztria Velenczét vér nélkül feladja.

Hódító uralkodók csereberélhetik az országokat, de a legitim uralkodók ereje a történelmi jog; ők népek sorsával saját szeszélyök szerint nem játszhatnak, őket vagy alkotmányos szerződés, vagy erkölcsi kötelezettségek korlátozzák.

Egyetlen magasabb jog lehetne érvényesíthető a nép közvélemény újabb kifejlődése, s az ős legalis jogok összeegyeztetése alapján: ha t. i. valamely birodalom törvényes képviselője a fejedellel egyetértve egyeznek abba, hogy valamely ily békés ki-egyeztést tegyen. Egy uralkodó s ország legitim képviselőinek egyetértése mindent törvényesít.

A mostani körülmények közt azonban Velence még soká Eris almája marad Olaszország és Ausztria közt; folytonos tüzfészek, melyből nem tudhatni mikor gyulad ki egy világháboru, vagy békületlen népek forradalma.

Szász nemzeti gyűlés.

A folyó hó 3-dikán tartott első ülésben az ideglenes comes megnyitó beszéde rendén rövid visszatekintéssel

érinté a szász nemzeti gyűlés eddigi tanácskozásainak eredményét, a számos nehézségeket, melyekkel küzdenie kellett; örömmel említé, hogy a követutasítás iránti viszály a segésvári tanács és képviselő testület között kiegyenlített; főlemíté, hogy a szász nemzeti gyűlés jelenleg a magyar korona országainak területén az egyetlen képviselő testület, mely tanácskozásait folytatja, s melyre e szerint nemcsak a teremben levő közönség, hanem azonkívül egy szélesebb körű közönség nagy várakozással feszülten figyel; azonban nem mulasztá el kedvező véleményét nyilvánítani a „hetes bizottmány“ munkálata felől, melyet mult számunkban már a maga jelleme szerint ismertettünk. Ezen „gedigene Arbeit“, mint láttuk, mit sem akar tudni a magyar szent korona területéről, s ezen korona és népe történelmi sérthetetlen jogairól.

Az előki megnyitó beszéd után felolvastattak a mult ülésről vitt jegyzőkönyv, mely alkalommal szászvárosi követ Balomiri az iránti kívánsát nyilvánította, hogy a további tárgyalásokat megelőzőleg láttatnék el a románok részéről a szebeni választások ellen benyújtott tiltakozvány; mire előki megjegyzé, hogy a szebeni magistratussal közöltetett, de az a sorozási munkálatokkal el lévén foglalva, még eddig nem tehetette meg jelentését.

Schmidt H. medgyesi követ indítványozá, hogy tén-
jenek át napirendre, mi el is fogadtatott.

Erre Gull mint a hetes bizottmány jelentéstevője fel-
olvasta a munkálatot magát s Lassel különvéleményét.

Ezen két okmány felolvasása után előadó előterjesztő több szász falu kérvényét, melyek a szász municipális hatóság boldog birodalmába ohajtanak bekebelezetni; továbbá Segesvár indítványt tesz, hogy a szász föld határai miként kerekíttessenek ki; N. Szeben ohajtja a nemzetiség szerinti területek kiszabását minden áron; Szászváros a románok politikai jogegyenlőségét sürgeti a szász területen; Szász-Sebes alig várja, hogy egy szász nemzeti deputatio küldes-
sék Bécsbe.

Határozatott, hogy az egyes községek szólíttassanak fel, miszerint febr. 24-dikéig nyilatkozzanak írásban a hetes bizottmány munkálata felől.

Elnök jelenti, hogy a hetes bizottság a tárgyalási ren-
det is kidolgozta.

Ezzel az ülésnek vége lön.

Brassói követ Lassel Ágost külön véleménye a szász nem-
zeti egyetem hetes bizottmányának 1861. jan. 31-iki mun-
kálatahoz.

A bizottmány munkálataiba többségi határozat által két nagy elv lön felvéve, a melyek nézetemmel s meggyőződé-
semmel annyira ellenkezik, hogy kötelezettnek érzem ma-
gam azok ellen indokolt külön véleménynyel lépni fel. Azt
hiszem, ezáltal csak a bennem helyezett bizalmat tiszteltem;
mert e bizottmány tagjává történt választatásomban azon felhi-
vás volt foglalva, hogy a mit csekély nézetem szerint jogosnak
és helyesnek tartok, szabadon és nyíltan kimondjam.

I. A bizottmány javaslatában az áll: „Erdély nagyfe-
jedelemség az elválaszthatlan és megoszthatlan ausztriai ösz-
birodalom önálló s minden más országtól független alkot-
része, s az is marad.“ Ezáltal az 1848-ki I. t. czikk, Er-
délynek Magyarországgal való egyesülését illetőleg, merő-
ben ignoráltatik. Azt hiszem, hogy ezt nem lehet tenni. A
mondott t. czikket az erdélyi országgyűlés egyhangulag sza-
vazta meg, az uralkodó helybenbágy és szentesíté, az or-
szággyűlésen ki lön hirdette, tehát egy jogérvényes törvény
minden kellekével bír. Hogy a batóságokban általánosán
közé nem tétetett, ebből legfeljebb az következik, hogy
kötelező ereje felfüggesztetett, nem pedig, a miként állítatol
megkísértetett, hogy merőben megszűntetett. Minden más
ismert ellenvetés semmi tekintet sem érdemel, mert külön-
ben színte minden törvényt lehetne inkább vagy kevésbé
megtámadni, s így semmi jogállapot nem volna fenntartható.
Igy áll az ügy alkotmányos szempontból, és szabadságot
veszek magamnak az 1861. jul. 21-éről a magyar ország-
gyűléshez intézett legf. leiratra utalni, a melyszerint 8 Fel-
sége Erdély unioját Magyarországgal az 1860. oct. 20-dik
legf. határozatokban csak érintetlenül hagyá, nem pedig
semmisnek nyilvánítá. Ha tehát az unio-törvények törvény-
nek tekintendő, csak törvényes uton szüntethető meg vagy
módosítható.

Ellenben tény, hogy az unio-törvény Erdély lakói igen
nagy részünél, nevezetesen a szász és román nemzetnél ha-
tározott ellenszenvet ébresztett, a mely több tekintetben iga-
zolja van. Az unio kérdése izgalmas időben, oly móhósá-
gal és gyorsasággal tárgyalatott s végeztetett el, a mely
az ügy fontosságával nem állt arányban; a helyett, hogy
tökéletes államszerződés kötöttet volna, a melyben az egye-
sülés módja és feltételei minden irányban s az alap jogok
és érdekek fenntartása egészben és részben határozottan ki
lettek volna mondandók — megelégedtek az unio egyszerű
kimondásával, s annak keresztülvitelére nézve Erdélyt a
magyar országgyűlés többségének adták át; Erdély nem
magyar lakói nemzeti érdekeire nézve oly törvényok uralma
alá helyeztettek, a melyekről a magyar országgyűlés később
— a mult évi első felirathat — maga elismerte, hogy az
egyenjogságot sértik és ez okból módosítandók.

Ezeket előrebocsátva véleményem az, hogy az unio-
törvény ne ignoráltassék; azonban mondanék ki azon obaj-
tás, hogy az országgyűlés vegye revisio alá, annyival is in-

kább, mert azóta 13 év folyt le, oly időszak, a mely mindennemű eseményekben, változásokban és tapasztalatokban gazdag, a melyeket tekintetbe kell venni. Nem tartózkodom egyébiránt kimondani, hogy csak Erdély egyesítésében Magyarországgal látom az egyetlen eszköz viszonyainak konsolidálására — tehát ezt politikai szükségességgnek tartom, valamint nem kétkedem, hogy újabb tárgyalása ez ügynek minden részt kielégítő megoldására fog vezetni.

II. A bizottmány véleménye a nemzetiségek egyenjóságának gyakorlati keresztülvitelére nemzeti területek alakítását ajánlja, nemzeti közigazgatási terület nevezet alatt. Ez a második elv, a mely mellett nem szavazhatok. Oly országban, a hol a nemzetiségek compact tömegekben külön területeken laknak, ez elv tagadhatlanul a legegyszerűbb és természetesebb megoldásul ajánlkozik e bajos feladatnak; Erdélyre nézve azonban, hol a nemzetiségek kevés kivétellel egymás közt laknak tarka vegyületeiben, úgy tetszik, nem talál. Minden elvnek természetében fekszik, hogy legvégsőbb következményeiben is érvényre akar jutni; ez okból szorosan szemügyre kell venni e következményeket, mielőtt az ember határozná.

A fenfőrtó esetében, úgy tetszik, oda vezetne a nemzetiség elve, hogy minden nemzet inkább kevésbé arra törekedjék, hogy a hozzátartozókat a terület és más viszonyok tekintetbe vétele nélkül magához huzzza; ez okból a nemzeti területek meghatározásánál vég nélküli perpatvar, — a kik idegen területek esték, sértve éreznék magukat — tehát örökös panasz, a népességi és nemzetiségi viszonyok bullámszásánál folyvást új igények támadnának, tehát változás vég nélkül. Bármiként rendezzék, a nemzetiségi területek gyakorlati életbevitelénél végül csak az önkény határozza a felett, melyik nemzetnek adassék az ország legnagyobb részében e vagy ama terület; nem természetesen, hanem mesterségesen teremtmények volnának, a melyek itt ott még azt is kérdésessé tennék, hogy a célnak és várakozásnak megfelelnek-e, hogy t. i. az illető nemzet, a melynek a terület átadott, ki tudja-e fejteni a szükséges eszközöket és erőt, a melyeknél fogva nemzetisége jellegét azon területre ráírja a kívánt értelemben és mérvben. E mellett a kérdéses elv nekem nem látszik szabadelvűnek lenni: egyik kézzel ad, a másikkal vesz; itt tért nyit, ott korlátokat állít fel; általában akadályozza a nemzetiség közös szabad fejlődését. A mi különösen a szász nemzetet illeti, fel kellene adni a historia jogalapját, a miből igen könnyen más tekintetben is kedvezőtlen következmények állhatnának be, s önmagával jöne ellenkezésbe, minthogy a szász nemzet egyetnem 1850. január 12-ken 356. és 357. sz. a. hasonló esetben határozottan a szász föld eldarabolása ellen nyilatkozott.

Hogy a nemzeti egyenjóság elvét a lehetőségig azon érvényre emeljük, a melyre észszerűen emelhetni, szerény véleményem szerint az ország új felosztásának kísérletére nincs szükség. Erre nézve általánosan alkalmazható határozatok és intézkedések hozhatók, mint a miók egy részben a bizottmány jelentésében is előfordulnak. A nemzeti egyenjóság valódi gyakorlati tere, azt hiszem, a közelletben, az egyházzal és iskolával, — a melyek itt tekintetbe nem jönek — a község, a municipium. A szabad községben, a szabad municipiumban fejlődjenek a nemzeti örök szabadon, birkozzanak egymással s igrkezzenek érvényre jutni. Ennek következményei természetesen s ezért megnyugtatók lesznek, mihelyt a tulhajtott buzgóság lecsillapult. Ily módon minden nemzet meg fogja találni azt az alapot, a mely erejéhez van mérve, s annál többet nem is igényelhet, — s nagyban és egészen minden jogos igény méltányos és természetes kiegyenlítésre fog jutni.

N. Szebenben, január 31-dikén 1862.

Lassel Ágost, brassói követ.

Torda, febr. 3-án.

A tordamegyei tisztség helytartadása *) nagy befolyást gyakorolt arra, miszerint Tordaváros tanácsa s képviselőbizottmánya mindaddig, míg a tényleges hatalom által fel nem oszlatatik, ennek rendeleteinek föltétlen teljesítése mellett helyén maradni ne csak ösztönt érezen, sőt hogy a polgári kötelesség teljesítését éppen ebben keresse.

Míg a képviselő-bizottmány hallani sem akart oly kormányrendeletekről, melyek ős alkotmányunk törvényes körvonalain kívül esvén, abba mint idegen elem, hazai közigazgatás fölforgatásával beékelteni talán utóljára megkísérletek: az alkotmányos tanácsban uralkodó elem azalatt az adó ki- és utjonek összeírásával készen volt. Ily küzdelem az elvnek és érdekeknek ugyanazon egy testületnél, minthogy a 48-beli XXIII. t. czikk alapján a tanácsai képviselő-bizottmánnyal együtt alkották a városi közigazgatási közeget; ily két uton járás, a mulás — a felbomlás elemét hordozta magában, de azért pár hétig még együtt maradtunk s tanácskoztunk egy, a mint lehetett; ama természetes conservatív erő, a mely a romokat is együtt tartja, tartván össze csupán bennünket is.

Azonban mult január-hó vége felé leküldetett id. kormányzó 8 nmlga idei január 9-éről 130. elnöki szám alatt kelt ismeretes rendelete, melyben a városi képviselő-bizottmányok s ezek között a tordai képviselő-bizottmány is meghagyatnak, de hatáskörük csupán a keblő gazdasági, csupán anyagi tere szorítottat. Ugyanez a megyei bizottmányok fölőslatásáról rendelet is küldetett.

Szabó Lajos erre recapitulálván, hogy ezen 8 hó alatt, mióta az alkotmányos működés terére lépett, mennyiben felelt meg a képviselő-bizottmány hivatásának? Mi volt azon akadály, mely miatt azon mérvben nem gyakorolhatta a reabizott municipális jogokat, melyeknek gyakorlatára törvény által hivatva vala? Hogy a csökkönyösséget nem az alkotmányos jogok iránti könnyű szűltte, hanem egy indokolt bizalmatlanság, egy alapos aggodalom alkotmányunknak jelen viszonyok között fönn nem tarthatása miatt. Most azonban a tisztelt rendelőny oly politikai jogoktól fosztja meg a bizottmányt, melyek szentesített törvényekben gyökereznek; szükségesnek látja egy a jegyzőkönyvbe iktatandó órást a bizottmánynak.

*) A felöl kerületben aljegyző Csia Elek, az alsóban a vén jástör kősa lemondott.

Balog János helyesli az indítványt. Azonban mivel a képviselő-bizottmány Tordaváros választó polgársága nevében gyakorolja az alkotmányos helyhatósági jogokat; mivel továbbá ezen város kiváltságán alapszik új év napján s azután is, valahányszor a város fontosabb ügyei igénybe veszik, megbuzni a közgyűlést hirdető harangot, s megtartani a városi közgyűlést: de ez elmaradt — most meg kell tartani. Föl kell hini e város népét, melytől nyerte jogait a bizottmány, hadd nyilatkozzék: mi tevős legyen továbbra a bizottmány ezen életkérdésben?

Koródi Samu szintén helyén látná ily fontos érdekekben a városi közgyűlést. Azonban ezt ez idő szerint, mikor minden gyűlések be vannak tiltva, megtarthatónak nem hiszi. De nem is látja észszerűnek, minekutána a képviselő-bizottmány szintén azon jogokat gyakorolhatja, melyeket a városi közgyűlés. Azért maga is az óvárs szavaz.

Az egész bizottmány egyetlen egy tagnak is ki nem vételével az óvás megtételét kívánta; megírására az indítványozót kérvén föl. Ki azt a másnap tartott bizottmány ülésre elkészítette. A bizottmányi ülés egészen és részleteiben minden változtatás nélkül helybenhagyta; s úgy a mint „/„ jegy alatt itt közölve van *) — jegyzőkönyvbe iktatattatni rendelte.

A január 30-án tartott képviselői gyűlésben a jegyzőkönyv 2. száma alatt felolvastott a „/„ jegy alatti nyilatkozat.

Erre az összes bizottmány, a jelenvolt két tanácsos Ferenczi János és Szigeti Miklóssal egyetemben, kijelentette azon elhatározását, hogy vissza lép; a visszalépésről okmány megírását Balog Jánosra bízván, ki ezen ülésben a jegyzői tollat vitte. A tanácskozmány már nem is arról folyt: vissza kell-e a bizottmánynak lépni, vagy nem? Hanem a miképpenről? Szóltak többen: Ferenczi János, Puhl Ignác, Szigeti Miklós, Tóth Károly, Érsek Elek, Balog János, Nemes Miklós, Ferenczi Márton sat. Magunk jelen nem lévén, sajnáljuk, hogy ezek közül az irányadó beszédek tartalmát föl nem jegyezhetjük. A tanácskozmány eredménye az lön, hogy egy bizottmány nevezetett ki, mely a visszalépési okmány elkészítésében, a visszalépés körüli irányadó nézetek constatozásába befolyván, s ezeket megállapítván, a másnap tartott bizottmányi ülésben a visszalépési okmány megerősítésék. A bizottmány tagjaiul a csak most említett egyéniségek nevezettek ki; benevezvén előleges visszalépése daczára s fölkérvén a bizottmányi ülésbe megjelenésre Szabó Lajost is. Egyszersmind kívánatosnak látszott, hogy a főhadnagy (polgárnagy) is megjelenjen. Ki azonban a bizottmányban megjelenés és bizottmány tarthatás ellen szabadkozott; az utjonekösszeírasi reclamatioval elfoglaltatását hozván föl?!

Január 31-ken ez idő szerint utolsó képviselő bizottmányi ülést tartottunk. A visszalépési okmányt Balog János elkészítvén úgy, a mint azt ide „/„ jegy alatt csatoltuk, ez helybenhagyatott s jegyzőkönyvbe iktatattatni határozatott.

Mivel voltak, a kik obajtották volna a képviselő-bizottmány által letett esküimintát fölolvastatni, méltányos kívánatunknak elég tétetett. A fölolvastott esküimintából megértettük, hogy a képviselő bizottmány tagjai, hazai ösalkotmányunk, municipális városi intézményeink, s kijelölten a 48-beli alaptörvények megtartását, hü megörzését eskü szent-ségével fogadták.

Ijabb Nagy Imre ügyvéd alapos érdekekkel megmutatta, hogy a képviselő-bizottmánynak a mint csak egy kötelesség, úgy csak egy teendője is lehet: a föltétlen visszalépés. Egyszersmind kívánta, hogy a jegyzőkönyvben nyomra legyen: mikint a főhadnagy, kinek magának állt volna törvényes kötelességében a képviselő bizottmányi ülés ily fontos érdekeiben megtartása — fölszólíttatása után is meg nem jelent. Beszéde helyeseltetett. Puhl Ignác a város javai s anyagi érdekei miatt aggodóknak elmondotta, hogy a kiküldött bizottmány minden oldalról fontolóra vette: tehet-e valamely utólagos intézkedést a képviselő-bizottmány? De helyzete megfontolása után azon meggyőződésre jött, hogy minden intézkedés eredménytelen lenne. Pártolja Nagy Imrét. Szabó Lajos midőn visszalépési nyilatkozatát a képviselő bizottmányhoz tette, nem élt képviselői jogával; nem indítványozta azt, mint az egész képviselő-bizottmány teendőjét. De nyilatkozata nem volt pusztába kiáltó szó: a bizottmány rögtön határozott. Határozott úgy, a mint a bizottmány kebelében működött értelmiség s hazafiság elemeitől várni lehetett; úgy a mint képviselőbizottmány a jog, a helyzet bölcs politikai fölfogása, a nemzeti becsület és tív alapján egyedül határozhatott. Ezen legmagas érdekek mellett minden más érdek eltörpül. Szóló megértvén ezt, a fájdalom tömével (minthogy a fájdalomnak is van öröme) jött a bizottmány ez idő szerinti zárlatába. A Balog János által szerkesztett visszalépési okmányt igen jónak találja. Záradékal azonban jegyzőkönyvbe még három pontot a város javait, pénzeit stb. illetőleg tétetni indítványozza.

A képviselő-bizottmány egyértelmű helyesléssel, a hazafi öntudat s teljesített polgári kötelesség lelkesedésével fogadta az indítványt. S elszóltunk, hogy délután a jegyzőkönyvnek aláírására ismét egybegyűjtünk. Délután ismét egybegyűlvén, a Balog János által szerkesztett s három példányban leirt jegyzőkönyvet azon számmal, melyet a határozatok érvényesítésére a törvény föltételez s mely a képviselő-bizottmány értelmiségét csaknem egészen magában foglalja — a többi jelen nem lévén — több előkelő értelmes polgárokkal együtt aláírtuk. S így alkotmányunk teljes visszaállítása s ezen alapon mihamarabb ismét törvényesen leendő egybegyűltetésünk vallásos reményében egymással s a közügynek rövid időre szíves isten hozzádat kívántunk.

Sz. L.

Felső-Fehérmege, febr. 6-án, 1862.

Megyének meg most is ott áll, hol jan. 13-án. Eddigélé ki vannak nevezve: Csongrádi István főbíró, (volt alkot-

*) Tisztelt barátunk fölfűzőzheti azon okokat, melyek miatt a felírásokat és óvársokat most közlünk nem lehet, de közönnössel vesszük azoknak beküldését, s mint történeti okmányok, lesznek fölőslatandók. Szerk.

mányos főbíró); Szűcs János főbíró, (Fogarásban volt szolgabíró); Somogyi Károly szolgabíró, (volt alk. törvényszéki ülnök); Vucskies György törvényszéki ülnök, (volt törvényszéki ülnök); Vapler Károly aljegyző, (volt törvényszéki ülnök) és sógora a főispánnak; Ládai István praesid. iktató, (testvére a főispánnak); Tompa László írnok.

Ezek vannak eddigélé kinevezve; arra, hogy a megyéből kiállítható lenne a tisztség, nincs nagy kilitás.

Megyénekben a néphangulatrol egy példát: Pálos tiszta oláhelség; az ott lakó esperes ellenséges viszályban élt a falusbíróval. Többszöri panasza a bíró ellen sikertelen maradt, mert a bírónak vala igaza; ez egy erélyes és igazságos ember. Az ügyek változtával panaszt emel az esperes ur a főispánnál, ki simpliciter a bíró lecsapását rendelve új szolgabíróját rendelé ki, más bíró választása végbevitelére. Az egybegyűlt falu egyhangulag felelé: Se te, se a főispán nem alkotmányos tisztviselő; jöjjön egy az alkotmányos tisztviselők közül s annak feltétlenül engedelmeskedünk.

Aranyosszék, febr. 7-én 1862.

A honfiai érzettől vezérelt s meggyőződésileg becsülettel viszálpelt alkotmányos tisztség helyébe már szervezve val egy más tisztség, személyezte im ez: Id. h. főkirálybíró Dindár József, alkirálybíró Czobell Pál; a felső járásban dulló: Nagy Miklós, az alsó járásban: Máté Sándor; iktatók: Szarvadi Pál és Bálint József; kancellisták: Magyari Efraim és Veres József. A törvényszéki bírák kinevezetését a f. k. főkörmányszéktől várjuk. Halljuk, hogy az ujonnan kinevezett tiszturak már fizetési angariát is kaptak.

Erdélyi gazdasági egyesület.

Választmányi ülés, január 6-án 1862. b. Huszár Sándor elnöklete alatt.

1. Kovácsi Sándor tagtársunk a borászati küldöttség által 1858-dik évben, a tasnadi hegyen jelesebb bortermő szőlőfajok elszaporításában három év mulva legtöbb eredményt felmutatni tudó szőlő-mivelők megjutalmazására ösztent, és 1861-ik évben kiosztandó 9 db. eszázári arany oda itélés tárgyában irt levelelben, bíráló társai bele egyezsével, a választmányt a következőkre kéri fel: a) Mintán az e tárgybani eljárás és rendelkezés későre haladt s a szőlő nagy része már el volt fedve, a dijkiosztás halasztásak el a jelen 1862-dik és október hó 15-dikére, a mikor részint a helyszínen szerzendő meggyőződés után a díjt könnyebben oda itélhetik. b) Hogy a jutalmak kiosztásában a versenyért terjesszék ki a vidék jelesebb bortermő szőlős hegyeire is. c) Mivel a nagyobb birtokosok, kik a közelebbi években a jobb fajok elszaporítása körül nagy előmenetelt tettek, meglegedesnek bírlipi kintintéssel is, a jutalom azon birtokosok közt osztassék ki, kik magok foglalkoznak szőlőmiveléssel, s nyerjen három versenyző 4. 3. és 2. aranyot. A választmány az 1. pont alatti ajánlatba beleegyezik; a 2-dik és 3-dik pontra nézve marad előbbi határozata mellett, azon módosítással, hogy elfogadja a bíráló bizottság azon indítványát, miszerint a jutalomban csak a kisebb szőlőbirtokosok részesüljenek.

2. A kertészeti szakosztály jelenti: miszerint megbízásában eljárván, az egyesület kertjében lévő minden gyümölcsfajokat vizsgálat alá vevén, azokat három osztályba sorozta. Az első osztályba tartoznak azon fajok, melyek tapasztalat után, mint jeles asztali vagy gazdasági fajok a nagyban szaporítást és terjesztést megérdemlik; a másodikba azokat osztályozza, melyek a külföldi leírások után jelesek ugyan, de még nem volt alkalmunk meggyőződni e fölöl, hogy a mi éghajlatunk alatt nem szenvednek e változást; ez osztálybeliekből addig, míg nem teremnek, keveset szaporítunk; a harmadik osztályba azok esnek, melyek a szaporítást nem érdemlik meg. Az első osztályból van alma faj 68. körtve 62. a második osztályban alma 58. körtve 100 féle.

Rendkívüli közgyűlés január 16-án 1862. gr. Mikó Imre ö nmlga elnöklete alatt.

I. Mivel az egyesület jelenleg birtokában levő, szűk területű kertjében nem termelhet annyit, hogy a sok fölöl nyilvánuló igényeknek eleget tehessen, a mult évi marczinai közgyűlés elhatározta, hogy gazdasági magok szaporítására, szőlőfatermelésre, gazdasági kísérletekre terjedelmesebb földbirtokot szerez, és a birtok illő árban megszerzését az igazgató választmányra bízta. Közelebből az egylet kertje mellett a gr. Eszterházi-féle kert lett eladóvá, melynek megvételével tulajdonosa az egyesületet meg is kintálta. A kert terjedelme 5¹/₂ hold, talaja jó minőségű; az eladó tulajdonos által meghatározott becsára 4500 fr. o. é. E magas ár miatt az igazgató választmány az alkuba nem bocsátkozhatván, elnök ö nmlga az ügy elintézését közgyűlés eleibe terjeszté.

A közgyűlés meglevén győződve a fölöl, hogy azon birtok megszerzésével az egyletnek jelen birtokában levő kertje is sokat nyer érték- és becsben, hogy a kerítésre évenként fordítandó költség nagy részétől szabadul meg és egy kikerekített könnyen kezelhető tágas terület birtokába jut, a kert megvételét elhatározta, de csak azon feltétlen mellett, ha a nemes városi tanácstól kieszaközölheti, hogy ez a két kert, ezek hosszában a bekási szőlőhe vezető, könnyen nélkülözhető gyalogutat megszünteti. A kert megvételére az egylet alaptőkéjéből azon 4000 frot fordítja, mely összeget boldogult herceg Schwarzenberg Erdély főkörmányzója az egylet rendelkezése alá ajándékozni kegyeskedett.

II. Az igazgató választmány segesvári kádár Riséri János becses ajándékát, az 1000 vedres hordót, mintán elhelyeztetésére elég tágas és egészséges pinczét nem kaphatott, azt biztos helyre egy csitrbe vitette. Azonban annak további tartása és kezelése fölöl a választmányt aggodalom fogta el, ugyanis tíresen állva magára romlik el, vagy feltevé, hogy alkalmas pinczébe elhelyezve az egylet valami úton módon maga tölteti meg, honnan szerezzen még 1000 vederre való edényt lehuztas alkalmával? ezért Riséri ur helybehagyása következtében a választmány annak eladását határozta el, oly feltétellel, hogy annak ára mint al-

landó Riseri alapítvány kamatjával az egyet terménykiállítások alkalmával a legjobb bort jutalmazza meg.

A közgyűlés, mint a melynek kirekesztő joga van az egyet vagyona felett rendelkezni, a választmány eljárását helybenhagyja, és mindán az egyet egyik t. cz. tagja a hordóért már ígért is 600 forint, ezen áron kezdve, ha vevők jelenkeznek, a hordó elárvereztetését rendeli.

Választmányi ülés február 3-án 1862. gr. Mikó Imre ő nmlga elnöksége alatt.

1. Az egyet tagjaivá lettek: b. Bornemisza Károly 100 fr. urbéri kötelezvény alapítvánnyal, Kereszties Sándor mint rendes részvényes tag.

2. Gr. Kornis Sámuel 1857-dik évben egy adóssági kötvélvel foglalatja szerint követelt 880 ftra menő összeget ajánlott volt az erdélyi múzeum-egylet- és a gazdasági egyletnek, oly rendelkezés mellett, hogy ezen összegből 500 pft. és az egész összeg egy évi kamatja fordítassék a múzeum-egylet alapítókje gyarapítására; 380 pfr. és az egész összegnek azon ideig járó kamatját, míg a követelt mennyiséget kézhez kapják, adja a gazdasági egyletnek. Mindkét egyet nagydírmű elnöke a megirt összeget kieszközőlven, a múzeum-egylet igazgató választmánya ebből átküld a gazdasági egyletnek 350 ftra urbéri papírban és 84 ftra kész pénzben. A választmány köszönettel veszi és a különbség kiegyenlítése végbevételét az illetőknek meghagyja.

3. A géphozató szakosztály által hozott, meglevő gépeknek, januarius 16-kára hirdettet elárvereztetésére vevők nem jelentkezvén, azoknak szabad kézből eladását a választmány a gépészeti szakosztályra és a titkokra bizza.

4. A tavaszi vagyis számoltató közgyűlés határnapjánál a választmány marcius 11-dik napját vagy is a vásár előtti napot tűzi ki.

Nagy János,
titkok.

Az erdélyi múzeum részére 1862. évi jan. havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: Gróf Lázár Miklóstól Tollii (Jacobi) Epist. Itinerariae. Amstelod. 1700. — Báro Splényi Sámuel. Neues Jahrbuch für Mineralogie, Geognosie. Stuttgart 1844—1846. 3. köt. — Kabos Miklóstól Valerius Maximus. Roterodami 1681. — Salamon Józseftől Erd. Prédikatori tár IX-dik füz. — Özv. Burian Pálnétól The Works of William Robertson London. 1835. — A magyar kir. egyetem 3 alkalmi beszéd. — A bécsi cs. kir. Geolog. Reichsanstaltól, Jahrbuch XII. Band. I. Heft. — Lanfer és Stolp pesti könyvtárosoktól, Történelmi kalászkok 1603—1711. Pest 1862. — Stein János könyvtárától, Utasítás az erd. tized bejelentésekre Kolozsvár 1862. — Székely Károlytól 18 darab eredeti levél Székely Zsigmondhoz, Tüköli Imre jászvásári residenséhez, 1692—1694. (ezek közül 10 darab titkosan származnak irva.) — Nagy Imre csik-somlyói tanártól, A régi seytha betűk hasonmása Lostainer kéziratából másolva. — Fejér Mártontól egy XVII. századi levél.

II. Régiségek. Báro Splényi Sámuelől Maros-Geszén talált 6 darab római edény és egy pár bronz-karika; Gy. Fejervárt talált római cserép-mécses; bizonytalan helyekről került bronz-Hercules szobrocska, bronz sarlótüredék, két bronz-csákány, egy bronz-lakat, egy bronz-karika; egy ólom- és egy réz-egyiptomi szobrocska; egy középkori kétfelől nyíló kis erekyetartó réz-kereszt; egy régi vasaló. Kóré Ferencztől a lázárfalvi határon talált régi vas-sarkantyú.

III. Érmek. Kabos Emmától egy római ezüst, egy magyar ezüst és egy magyar réz-érem.

IV. Képek. Özv. Ötvös Jakabné, szül. Lukács Katalintól Dr. Ötvös Ágoston arcképe fénykép. — Salamon Józseftől, Benkő József arcképe (aquarell). — Özv. Macskási Lajosné gr. Haller Klárától az Eszterházy család tagjainak képei (a Tropheum Domus Estorasiense-hoz mellékelt rézmetszetek) 88 darab.

Közli: Szabó Károly,
könyvtárnok s az érem- és régiség-
tár ideiglenes őre.

Figyelmeztetés.

Az erdélyi múzeum-egylet által püspök Haynald Lajos ő nmlgtától kifizött 300 oszt. forintnyi pályadíjra ily című munkával: „Erdély történelme a rómaiak uralma alatt, a fenmaradt emlékek tekintetbe vételével“ pályázni szándékozik ezenell figyelmesekké tételnek, hogy a pályamunkák beküldésére jövő martius hó 20-ika van határnapul kifizetve.

Kolozsvárt februárius 10-kén 1862.

Finály Henrik,
egyl. titkár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Több megye, szék és város fölterjesztésére s különösen Haynald Lajos ő nmlga közreműködése következtében kérés intéztetett ő Felsőégre a kormány részéről a végett, hogy a kolozsvári lyeumban a jogi tanfolyam ufolag felállíttassék; azonban ez legfelsőbb helyről kegyelmes jóváhagyást nem nyert, az országgyűlésnek hagyván fenn ennek elhatározását.

— A pesti lapok mindenikében közreadott ily című közleményt „Az erdélyi k. f. k. szék fölterjesztése az unio tárgyában“ rajtunk kívül eső okokból ezutal közre nem adhatjuk. Mi szolgáljon igazolásul egy pár hozzánk intézett kérdés következtében.

— Ő felsége idős gróf Bethlen Gábor, erdélyi kir. fő kormányzó tanácsosnak, ugyisint b. Bánffy Dániel dobokamegyei főispánnak szolgálatától való fölmentését helybenhagyta.

— Az erdélyi múzeum-egylet igazgató választmánya szerdán február 12-kén a tanácsbáz nagy termében tartandó

tudományos ülésében tanár Kócsi Károly ur fog olvasni ily című értekezést: „Kolozsvártól a Batrináig és vissza“ geologiai rajz.

— A bécsi Károly-színházban f. hó 4-dikén este az előadás félbeszakított, mert a víz a sztyedőket ellepte és a fűtő- és világító gépezetet is elborította. Bajor- s Szászországból és Württembergből szintén azt írják, hogy az árvíz sok kárt okozott.

— A Duna Bécsben ugyan kellemetlen látogatásokat kezd tenni. Többek közt a „Wanderer“ szerkesztési és nyomdai irodáját is ellepte a víz, minek folytán e lap a napokban nem jelenhetik meg.

— A Duna áradása miatt a vaspályai közlekedés Pest és Bécs között megszakadt. A „Morgenpost“ azt írja, hogy az inadság az egyetlen gát, mely Bécsnek alatt fekvő külvárosait az árvíz ellen óvja. A buda-kanizsai vasutvonalon is fenakadt a közlekedés, mintán a víz Tétény mellett a vasuti hidakat és töltéseket elpusztította. A Duna vizállása f. hó 4-kén este 16 láb s 6 hüvelyknyire emelkedett Ő felé. Az áradás a Buzias és Versecz közüi vasutvölést is elönté.

— M. Vársárhely városi tanácsa is szerveztetett már az új rendszabályok szerint. A volt főbíró Petri Ádám. Városi tanácsosok: Lázár János, Dicső Lajos és Antal Ferencz, ugyisint főjegyző Farkas Elek nem vállaltak hivatal. A lelépett senatorok helyébe kinevezettek s az igazságszolgáltatás kezelésével megbíztattak a következő rendelkezési állapotban: volt császári hivatalnokok: Erszényes Elek, Hildebrand József, Nagy János és Hines Lőrincz, főjegyzőnek kinevezetett volt császári gerichtsankultant Szentgyörgyi György, aljegyzőnek volt alkotmányos aljegyző Vajna Ferencz. Főbírónak volt csendőrigazgató Fekete József, rendőrigazgatónak Marusi Farkas nevezetett ki. Az alkotmányos senatorok közül megmaradtak Ajtai Mihály, Simonffy István, Hajnal József, Lénárt Dániel, Szathmári Mihály, Szathmári József.

— A horvát hétszemélyes tábla székhelyétől Zágráb jelöltetett ki.

— Hontmegye királyi biztosa, Salkovszki Lajos föbe lötte magát.

— Liszt Ferencz hazánkba Rómában tartozkodik. Vittingstein hercegövele házassága, ugy látszik, megbusult.

— Herczeg Ghika Áristid Bukurestből Pestre érkezett.

— A pesti Lloyd-teremben folyó hó 9-dikén magyar gazdaszonyok hangversenye fog rendezetni.

— Turóczból írják a „Pesti Napló“-nak, hogy Nyáry Kálmán gróf aljegyzővé nevezetett ki. Farsangolás nincs, még csak házi multságok se tartatnak. A londoni világkiállításra a megyét az ugynevezett turóczi repával szándékoznak képviseltetni.

— Marosvásárhely szabad kir. város tanácsa elhatározta, hogy Benkő Károlynak M. Vársárhely történetéről irt dolgozatát a város költségén kinyomatja, s a nagyváradi kolozsvári vasutvonal érdekében illető helyre kérvényt terjeszt fel.

— A szt. endrei rácz ajku lakosok az újvidéki szerb egyház javára táncvizigalmat rendeztek, a melyen Karagyorgyevics volt szerb fejedelem neje és leánya is megjelentek. A táncvizigalom folytán sok magyar tánczot jártak a szerb kolok mellett.

— Mihály Gábor mármarosmegyei volt követ, a ki a román testvérek ügyében 1861-diki magyar országgyűlésen oly lelkesen szónokolt, a kir. helytartóságnál ismét elfoglalta tanácsosi állását, s közelebből több mint 20,000 aláírással egy hálaadrestet kapott nemzetfelelőtől.

— A lapokban azon szomorú hírt olvassuk, hogy szép tehetségű regényírónk, s a „Hölgyfutár“ főmunkatársa Vadnay Károly veszélyes kedélybetegségbe esett, s a laptól visszahátrálva, szülővárosába Győrbe vonult.

— Gregus Agost „Nöbízositás“ című vigjátékot irt, mely közelebből a pesti nemzeti színháznál elő fog adatni.

— A „Fekete Leves“ kiadói jelentik, hogy e lapot a jelen körülmények közt ki nem adhatván, az előfizetőket Paul de kock regényeinek fordítmányával kárpótolják, vagy az előfizetési pénzeket visszaadják.

— A madridi hivatalos újságban azon jelentés foglaltatik, hogy spanyol királyné ő felsége érdekes állapotban van.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, febr. 6. A parlament ma megnyitott. A trónbeszéd a külviszonyokat kielegítőnek jellemzi. Nincs ok félni az európai béke felzavarodásától. A trónbeszéd előadja a Trentiggy lefolyását s azt mondja, hogy a barátságos viszonyok az egyesült államokkal most ismét helyre vannak állítva. A mexikói beavatkozásra vonatkozó egységessé célja, elégtételt szerezni, a mi még eddig nem adatott meg. A trónbeszéd nem tesz említést parlament-reformról.

London, febr. 7. A csütörtöki ülésben D'Israeli helyeselte a kormánynak az amerikai kérdésben követett eljárását, hasonlótt tett Derby a felsőházban. Russel kijelenté, hogy a kormányforma választása a mexikóiakra bízatik, Franciaország megtartandja az egységet. A felirat elfogadtatik.

Franciaország 4 millió font sterling kölcsönt kötött Angliában.

Olaszország. Turin, febr. 3. Vimercati gróf az itteni kormányt Párisból figyelmeztette, hogy készen legyen egy rögtöni elhatározó lépésre. A császári intének könnyebb megfellehetés tekintetéből a hadügyminiszter tüstént két granátoszered felállítását rendelte el, Grenadier di Róma név alatt, s ezeket nyomba követendi egy lovaseszred, mely Usteri di Róma nevet fog kapni. Április 81 gyalog és 22 lovaseszred lesz talpra állítva. Egy hét óta napokint gyakorlatokat tartanak itt a Svédországból érkezett, nehéz kaliberű, vontosvöl vaságyúkkal; s az eredmény igen kielégítő.

Oroszország. Sz. Pétervár, febr. 5. A budget tegnap kihirdetett. A rendes bevételek 296 millióra rugnak, a rendkívüliek 14 1/2 millióra, a rendes kiadás 294 milliót a rendkívüli 16 1/2 millió. A részletes kimutatás következő pontokat mutat: államadósság 54, a császári ház 5, hadügy-miniszterium 110, tengerészet 20 1/2, belügy 7 1/2, pénzügy 27, nyugdíjak 13, építkezés 9, iparségélyezés 8 millió. A bevételek: fejadó 28, földadó 25, államvagyon 12, italadó 124, vámok 32, posta 7, s bélyeg 6 millió.

Törökország. Konstantinápoly, febr. 1. Négy gőzös fregát indul e héten hadszínterrel és csapatokkal Omer basa számára. A tenger Odessánál több mértőldnyire befagyott.

A hercegovinai felkelők Mussa Zamowics vezetésével a hó 4-dike éjjelén megtámadták Bobosivice falut s minden marháját elhajtották. Matanovics néhány montenegroival érkezett a felkelőkhez. A napokban még többet is várnak s azt hiszik, hogy a törökök ellen támadást fognak megkísérteni.

Mexikó. A „Patrie“-nak írják: Mártius hóban egy nagy gyűlés lesz az összes tartományok képviselőinek, mely alkalommal küldöttséget fognak meneszteni Európába, a mexikóiak kívánatainak fellejtése végett. Az idéttek lap már jóval túlterjeszti monarchicus reményeit Mexikó határain. Szerinte a nagyhatalmak élénk rokonszenvvel kísérendik a társadalmi újraalakulás ezen nagy munkáját Észak-és Délamerikában. Európának politikai és kereskedelmi viszonyai az új világgal roppant sokat fognak nyerni jelentőségben és biztonságban egy nagy szabadelvű katonai állam helyreállítását által Északamerika déli részében, s több alkotmányos királyságok alapítása által Délamerikában, melynek kebelében annyi idő alatt dúl a legborzasztóbb fejtelenség. A „Patrie“ az új királyi széketek II. Ferencz királynak s a toskanai és pármái hercegeknek szánta kárpótlásul.

A „Morning Post“ teljes reménnyel van, hogy Mexikó Ferdinánd Miksa főherceg alatt királysággá alakul át. A „Daily News“ ellenben rosálja a tervet ugy Mexikó, mint a trónjelölt főherceg érdekében.

A „Köln. Ztg.“-nak írják Párisból, hogy Almonte tábornok, ki a mint tudva van, a Mexikó királysággá alakítása feletti értekezéseket vezette, e hó 2-án indult vissza hazájába s küldetése eredményével igen meg van elégedve.

Egy más párisi tudósítás szerint a mexikói ügy igen élénken foglalkodtatja Metternich herceget. Párisba oly értelmű tudósítások érkeztek, melyek szerint Santa Anna a monarchia mellé nyilatkozott, s az ügy minden órában határozottabb alakot ölt. Levelező, ki eleinte az egész mexikói trónkérdésben valami kalandosított látott, azzal menti tévedését, hogy a londoni beavatkozási szerződés aláírása alkalmával Miksa főhercegről egy szóval sem történt említés. Most azonban a csaknem bevégzett tény előtt vissza kell vonulnia. Ausztria csakugyan elfogadta a tervet, s az ügy némileg hivatalos szint nyer az által, hogy a „Moniteur“ egy oly levelet közöl Veracruzból, mely a mexikóinak valamely idegen herceg utánai vágyairól beszél. Ki lehetne ez a herceg más, mint az osztrák császári ház fennevezett tagja, főleg mintán a beavatkozott hatalmak kimondották, hogy saját családjaik tagjaiból nem jelölnek. Azt azonban tévedésnek mondja levelező, mely szerint azon körülményből, hogy Ausztria az ajánlatot elfogadja, Velencez átengedése vónnak következtetést. Ferencz József császár ugyanis határozottan kimondta, hogy inkább Bécsről mond le, s az által, hogy testvérét a tengeren túl bocsátja, csak azt akarja kimutatni, hogy mily erősnek érzí magát Velencezben.

A levelező ugy látszik csakugyan jól volt értesítve; legalább erre mutat a „Donau Ztg.“-nak egy idevonatkozó közleménye, mely az által is nyer hivatalos jelentőségében, hogy a „Wiener Ztg.“ minden észrevétel nélkül átveszi. A közlemény így hangzik: A „Wien. Ztg.“ e hó 3-diki esti lapjában kijelenté, hogy a császári kormány semmi esetben sem egyezhetik meg egy ugynevezett „Velencei kérdés“ felállításában: mi azon helyzetben vagyunk, hogy még határozottabban megérfoljunk, különösen azon vonatkozási, melylyel külföldi, s ujabban ausztriai lapok is, e kérdést a Spanyol, Angol- és Franciaország által Mexikóban eszközölt expedíciótól összekötöttetésbe hozták. Ugyanis, bár való, hogy ez utóbbi pont fölött a hatalmak által tartott bizalmas értekezletekben, Ferdinánd Miksa főherceg ő felsége neve előfordult, de másrésztől az is határozottan igaz, hogy minden olys állítás, mely a mexikói kérdés és osztrák területi viszonyok közötti összefüggésre vonatkozik, egyenesen a koholmányok körébe tartozik.

A „Morn. Advertiser“-nek írják Párisból: Hígyje el ön, a mexikói kérdés nagyobb következményeket hord méhében, mint a közönség hinni akarja. A terv az, hogy Ausztriának adják Velencezért Mexikót, Velencezét csatolják Viktor Emánuel koronájához, s ez utóbbit egyszersmind arra bírják, hogy az olasz egység eszméjéről (azaz Nápolyról) lemondjon. Ha Ausztria elfogadja az ajánlatot, Napoleonnak nyert játéka van. Ha visszautasítja, akkor Napoleon e visszautasítást egy újabb haditerv alapján igyekszik felhasználni, azon reményben, hogy a közvélemény, mint 1859-ben, ismét mellette lesz.

Ugyancsak egy párisi tudósító a „Morn. P.“ után általunk is közölt azon sürgetőre vonatkozólag, mely szerint a beavatkozott hatalmak Mexikót megszállják, hogy a népet Miksa főherceg részére szavaztassák, ime jellemző észrevétel teszi: „Ez a szabad népszavazat új divatu jogának diadala lesz, előidézve és elismerve európaiak által, kik maguk ezen jognak áldozatai.“

A „Morn. Post“ párisi levelezője jelenti, hogy az osztrák kormány a bécsi lapok hangja daczára sem idegenkedik a mexikói tervtől. A tervezet felett már történtek is véleménycserék a nagyhatalmak kabinetjei között.

Ujabbak. A „Nord“-nak írják Velenczéből, hogy ő Felségét az ausztriai császárt folyó hó végére ismét Velenczébe várják. Ezen tudósítás szerint Velenczében az az általános hiedelem, hogy Ausztria támadásra készül Olaszország ellen. A Mincio vonalat nagy gondnal őrzik, s midőn a csempészek üldözésében a folyón átkelnek, rendszeren véres ütközések szoktak történni.

— Turinból jövő hírek szerint Ricasoli annyira bizik a romai kérdés rövid időni megoldásában, hogy már egy nyári lakot vásárolt Roma közelében.

— Más tudósítások szerint nem vett ugyan nyári lakot, de ismétlé az azon minapi nyilatkozatát, melyet a követkamarában tett, hogy egy nagy lépéssel közelebb jutottak a romai kérdés megoldásához.

— Victor Emanuel Türr tábornokot Milanoból hirtelen Turinba hívta, mint írják, fontos ügyek fe-

letti értekezés végett. A tábornok nagy mértékben bírja királya bizalmát.

— Hirlik, hogy Walewski gróf vissza fogna lépni, még pedig azon nyilatkozata miatt, melyet a senatus egyik osztály ülésében tett a pápa világi hatalmának fentartása érdekében.

— A keleti kérdést illetőleg azon alig hihető hír indult, hogy Anglia, Franciaország és Ausztria együttes intervenciót határoztak volna Törökország mellett a hercegovinai mozgalmak elnyomására. Legelőbb is kölcsönt szereznének a portának, de azon feltételt alalt, ha ez a párisi békének a törökországi keresztényekre vonatkozó pontjait teljesedésbe vételi. Oroszország e szerint ki volna zárva a játékból, mely azonban aligha tétlen nézője marad az öt oly közeli érdeklő keleti ügyek rendezésének.

— Napoleon herceg már felüldült betegségéből,

s azt hiszik, hogy a senatusban mindenesetre szónokolni fog a felirati viták alkalmával.

— Slidel, az elfogott amerikai biztosok egyike, Párisba érkezett.

— Szt. Pétervár, febr. 7. A „Journ. de Petersbourg“ mai számában azt fejtegeti, hogy Oroszország pénzügyi állapota, más államokéhoz képest aránylag kedvező. A bevételek természetes növekedése remélhető az adók felemelése nélkül.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Február 10-kén: Nemzeti kölesön 86.—. 5 % Metalliques 72.15. Bank-részvény 859.—. Hitel-részvény 205.—. Váltó Londonra 136.—. Ezüst 135.25. Arany 6.45.

Február 6-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 70.—. Erdélyi 67.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(470)
Sz. 515.

PÁLYÁZAT.

(1—1)

a tövisi posta mesteri állomásért, tisztí szerződvény és 250 frtnyi biztosíték lefizetése mellett. — Évi fizetés 250 frt, hivatali átalány 30 frt., előfogati átalány évenkénti 30 fr. és a rendes lovaglási díjak, a melyek 1861-k ében 2805 frt. 57 és 1/2 krra rúgtak.

A postamaster köteles 14 szolgálatra tökéletesen alkalmas lovat és a szükséges postakocsikat tartani, egy fedeles és egy fedetlen állomási kocsit, két sürgöny táskát és a többi tüzleti eszközöket beszerezni s mindig használható karban tartani.

A köllőleg okmányolt kérvények a pályázóknak vagyoni állapota kimutatása mellett folyó évi martius 15-éig ezen postaiszolgáltatásnál beadandók, a hol valamint a tövisi postahivatalnál a szerződvény közelebbi feltételei megtudhatók.

Nagy-Szeben, február 2-án 1862. Az erdélyi cs. k. postaiszolgáltatástól.

(471)
Sz. 185. 1862

Hirdetmény.

(1—3)

Nemes Alsófehérmegye törvényszéke által közhírré tétetik: miszerint Benkő Márton ügyvédnek folyó évi december 9-én 185 sz. alatt beadott kérés folytán Sz.-kocsárdi Máthé Sándor részére Fosztó Menyhárd magyar csesztvei, összesen 12,643 oszt. frtra törvényesül megbecsült jóság-részének törvényeszi árverés útján eladatása 44 conv. frt. és 60 drb. cs. arany, valamint járuléki behajtása végett megengedtetvén, annak végrehajtási 1-ső határnapjau 1862 február 28-ka, 2-ik határnapjau martius 28-ika tűzetett ki, mind kétszer M.-Csesztvén a községi irodában.

A venni kívánók azon figyelemzetéssel hivatnak meg, miszerint az árverésnél a becsárnak 10%-ját bánatpénzzel kell tenniük, s a vásárló az ezen jóság részén, mint jelzálogon fekvő terheket, a megírt összeg értékéig a törvényszék utalása nyomán átvenni köteles leend. ugy a becslési jegyzőkönyv valamint az árverési feltételek törvényirodában megtekinthetők, valamint a jelzálogított terhekre nézve a létező nyilvántartásokból felvilágosítás adandó.

Továbbá mind azok, kik, habár különösen nem ériesítették volna is ezen árverésről, az eladandó javakra nézve, bétáblázás folytán dologi zálogjogot nyertek volna, felhívtnak ily jogukat az eladásig annál inkább bejelenteni, mert ellen esetben, ha a vételár felosztása nálok nélkül is végrehajthatand és az által a bejött összeg teljesen kimerítetvén, követelésekkel kimaradandnak, csak is maguknak róhatják fel. —

Ns. Alsófehérmegye Törvényszékének N.-Enyeden 1861 dec. 9-én tartott üléséből.

(472)

Sz. 71. 1862 ÁRCSÖKKENTÉSI HIRDETMEY.

(1—3)

A beszercezi cs. kir. méltóságos kerületi pénzügy igazgatóság jelen év január hó 30-káról 618./VII 1862 szám alatt, az erdélyi nagyméltóságú országos kincstári igazgatóságnak jelen évi január 2-ről 24,485/. 771 1861 számú kibocsátánya alapján kelt rendelele folytán — a belső-szolnokmegyében, Kérőben levőfiscális rész-jóságban mérnököleg fölvev építési reparatiók alóliit déési gazdasági ispánság által, helyben Déesen az ispányi hivatal irodájában tartandó nyilvános árcsökkenés útján a kevesebb pénz menyenyiségért vállalkozónak jelen 1862-ik év február hava 25-ik napján ki fognak adadni.

Az árcsökkenés és kötvény föltételeket érdeklő fölvilágosító adatok, itt helyben Déesen a királyi ispánsági hivatal irodájában mindenkoron megtekinthetők.

Válalkozni szándékozók a kitűzött napon reggeli 10 órára, helyben Déésre az illető kikiáltási ár 10%-jével, mint szokott bánatpénzzel [vadium], úgy e kölsői feddhetlenségükről, valamint vagyoni állásukról előjáróságuktól bizonyítványokkal ellátva, meghívtnak — vagy ily módon ellátott írásbeli ajánló leveleiket [offer], a kiirt határidő előtt is a Déési királyi gazdasági ispánsághoz benyújthatják. —

Déés február 8-án 1862.

A déési gazdasági királyi Ispánság.

(473)

Sz. 48 1871

HIRDETMEY.

(1—3)

A cs. k. államügyészségnek kérelme nyomán 1062 fr 30 kr. conv. pénzbeli követelesét illetőleg erzsébeth-városi Csuta Katalinnak ugyan Erzsébethvárosban Máriatezárban törvényesen elfoglalt, és 972 fr 90 kban osz. ért. megbecsült 248 sz. alatti polgári telke és házainak a helyszínen 1862-ik év martius 5-ik és aprilis 7-ik reggeli 10 órákor elárvereztetése meghatározatván, e környüállás azzal a további megjegyzéssel közhírré tétetik, hogy a másodszori árverés alkalmával a kérdéselt ház becsútlaron alól is el fog adadni, a feltételek a tanács irodában megtekinthetők lévén.

Egyébiránt mindazok, kik a mondott telekhez valamely jogigényt tartanak, figyelmeztetnek, hogy a kitűzött időig jogigényeiket a tanácsnál, mint törvényszéknél igényeik elvesztése terhe alatt bejelenteni el ne mulasztják.

Sz. k. Erzsébethváros tanácsának, mint törvényszéknek 1862-ik év január 28-ikán tartott üléséből.

(469)

Sz. 437 1862

Váltóbíróági Idézés.

(2—3)

Báró Nopcsa László úr, erdély-országi, hunyad-megyei, farkadini lakos értesítettik arról: hogy ellene aradi lakos Berger Vilmos, 2625 frt. tőke és járulékok iránt, ezen váltóbírószékhez még mult 1861-évi 2851—1861 sz. a. váltókeresetét adván be, azon keresetnek tárgyalása, mult 1861 évi december hó 3-ik napjára volt kitűzve, és panaszolttnak megidézettése tárgyában a főméltóságú Magyar királyi cancellaria útján a köllő intézkedés megtétetett, de ezen bírósági intézkedésre semmi válasz sem érkezett. — Ennek folytán panaszolt részére távollevői gondnokul aradi ügyvéd Popovics Gergely úr rendeltetett és az ügy folytatlagos tárgyalására folyó 1862-ik évi martius 24-ikének reggeli 8 órája tűzetett ki.

Panaszolt báró Nopcsa László úr tehát felhivatik, hogy ezen ügybeni képviselétről, kellő időben annál bizonyosabban intézkedjék, mennyiben ezen idézésnek hírlapi közvételé után a keresvény alperes részére kézhez szolgáltatottnak fog tekintetni, a folytatlagos tárgyalás pedig a távollevői gondnokkal meg fog tartatni.

Kir. e. b. váltó törvényszék Aradon, január 27-én 1862.

NEM HIVATALOS.

(474)

Kiadó szobák

(1—3)

a Fröhlich-ház 2-dik emeletében. Értekezhetni Demjén Lászlónál.

(464)

Gyeres Szent-Királytt gróf Teleky udvarában 150 szekér széná, 50 szekér szalma, hosszabb időre hitelbe eladó, használatra 100 darab márhára való istálló is ingyen adóghatik.

(3—3)

(450)

(2—3)

Eladó ó borok

vannak Ugrán a gr. Haller György ur udvarában m. e. 500 veder; értekezhetni ott helyt az udvari tiszttel, vagy M.-Vásárhelyt a Petkiaházán lakó tulajdonos gróf urral.

(265)

(3—3)

Haszonbérbe adandó.

A m.-nagyecáni határon 430 hold tagosított szénafüjő itató kutakkal, — M. Szent Jakabon, mintegy 100 hold birtokrész több évekre kiadó, ezen utóbirt jóság örök áron is kedvező feltételek alatt eladó. Értekezhetni iránta tulajdonos Bors Alberttel Kolozsvárt, bel. királyutezai szállásán 568 sz. a.

(467)

(3—3)

Mező-Méhesen egy rész jóság, két száz negyven hold terjedelemmel, hozzá tartozó koresma, malom s tőli jövedelemmel 1862-ig aprilis 24-kétől több évekre bérbe kiadó.

Ertekezhetni a tulajdonossal Kolozsvárt, belső farkasutca 49 szám alatt.

(461)

Eladó birtok.

Beszterczétől 1 órai távolságra, jó kö udvarházzal, jó gazdasági épületekkel ellátott jószág faluban helyt, két koresma-joggal és egy koresma-házzal, mely az újabb fölmérés szerint al 142 Catast. holdból, eladó. — Értekezhetni felőle: Dézsén ügyvéd T. Fodor Antal urral.

(4—4)

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt megjelent és kapható:

Az akadémia igazsága.

A közvélemény eleibe terjeszti Brassai Sámuel. Ára 50 kr. osztr. ért.

Utasítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbejelentések valóstításánali eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesuraságok, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valóstításával foglalkoznak különös figyelmökre ajánlatik.

Ára 50 kr. Osztr. ért.

ORSZÁGOS KÉPES NAPTÁR 1862-dik évre.

Szerkeszti: Gírókúti P. Ferencz. Ára 1 frt 50 kr.

PROTESTÁNS képes NAPTÁR

1862-dik évre. Ára 50 kr.

Időszaki vezér-fonal az egyetemes történelemhez. Iskolai és magán használatra irta Vámosy Mihály, a pesti ref. gymnasiumban a történelem és magyar nyelv tanára. Ára 1 frt 50 kr.

Virgil Éneisze. Magyarítá Sebők Árkád, pannonhegyi benczés és tanár. — Ára 2 frt 50 kr.

A díszes társalkodó, vagy is világba termett ember. Hasznos kézikönyv minden neműek és rangnak számára. Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályai, továbbá mindenféle társas játékok, énekek, szavalmányok, emléktárgyak, talányok, alkalmi üdvözlések stb. gyűjteménye. Ára 70 kr.